

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА РОДИТЕЛЕЙ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Данные археологии, этнографии, фольклористики свидетельствуют о том, что вместе с обществом на протяжении всех периодов его развития функцию воспитания постоянно осуществляла семья как первичная минимальная общественная ячейка, основанная на браке, кровнородственных отношениях людей, на общности быта, взаимной моральной ответственности и социальной необходимости в физическом и духовном воспитании человека.

В современном мире семья – это не только ячейка общества, но и социальный институт, в рамках которого осуществляются все основные функции, необходимые для нормального существования человека. Среди них важнейшими функциями являются хозяйственно-бытовая, репродуктивная, функция психоэмоциональной разгрузки, интеллектуального развития. Особую значимость имеет воспитательная функция, поскольку от качества её реализации зависит достойное продолжение рода, формирующее влияние на состояние общества в целом. Степень и благотворность воздействия семьи на ребёнка определяется её педагогической культурой и воспитательным потенциалом.

Педагогическую культуру родителей определяем как педагогическую подготовленность и зрелость их как воспитателей, которые дают реальные положительные результаты в процессе семейного и общественного воспитания детей. Такая культура родителей является составной частью их общей культуры, в которой заложен опыт воспитания детей в семье, приобретённый разными категориями родителей непосредственно в своей и других странах или взятый из народной семейной педагогики. На современном этапе развития общества проблема воспитательного потенциала семьи обусловлена её нестабильностью. Объективные изменения, происходящие в семейном социуме (трудности во взаимоотношениях между родителями и детьми, отсутствие между ними эмоционального

контакта, незнання дитячих потребностей), приводять до негативним наслідкам у розвитку особистості дитини. Деструктивне вплив сім'ї на особистісне формування дітей може проявлятися у виникненні у них соціально не одобрюваних форм поведінки (непослушання, недисциплінованість і т. п.), у визначеній деформації у особистісній сфері неповнолітніх (байдужість, відсутність самокритичності, жорстокість і др.).

За думкою В. М. Целуйко, правильний шлях виховання дітей у сім'ї – запобігання педагогічних помилок батьків, адже саме помилки батьків зазвичай можуть призвести до серйозним і невідворотним наслідкам, які у дальшому вплив на розвиток дитини, його становлення як особистості, життя у цілому. Важливо організувати процес виховання так, щоб дитина була спроможна засвоїти норми, правила і цінності суспільства, у якому вона росте і розвивається. Самі батьки повинні виступати зразком поведінки і прикладом для дитини. Немаловажним є наявність сприятливих педагогічних умов: відповідальність батьків за виховання і майбутнє життя дітей, хороша організація сімейного життя, ведення домашнього господарства з активним залученням дитини до трудової діяльності, педагогічно цільовий вибір заходів впливу, ставлення до дитини як до особистості.

Отже, основну відповідальність за виховання дитини несуть батьки, а інші соціальні інститути мають допомогти, підтримати, направити, доповнити виховальну діяльність батьків. Деякі вчені вважають, що «немає проблеми дітей, а існує проблема батьків»: щоб успішно виконати своє призначення – виховати дітей, батьки потребують знань і умінь.

Іванова М.
НТУ «ХП»

НАВИЧКИ ЕФЕКТИВНОГО ЛІДЕРСТВА

За сучасних умов розвитку й оновлення всіх сфер суспільного життя в Україні особливо актуальною стає проблема лідерства, адже суспіль-

ство потребує лідерів, які здатні об'єднати навколо себе людей для досягнення поставленої мети і створити сприятливі умови для подальшого його розвитку.

Лідер – особистість, за якою інші члени групи визнають право брати на себе найбільш відповідальні рішення, що зачіпають їхні інтереси і визначають напрямок і характер діяльності всієї групи. Лідер має володіти певними навичками, засвоєння яких допоможе досконало опанувати всі ключові аспекти лідерства. Спектр навичок, якими повинні володіти лідери (за Дж. П. Кенджемі):

I. Особливості мислення: 1) здатність до розроблення декількох проблем одночасно (тут потрібна гнучкість – найважливіший аспект поведінки лідера); 2) стійкість у ситуації невизначеності (одна з головних якостей лідера, бо він не боїться невідомості або відсутності зворотного зв'язку); 3) розуміння (успішний керівник має високу сприйнятливість і розвинуту інтуїцію); 4) здатність брати керування на себе (лідер легко входить у роль керівника з моменту свого призначення); 5) наполегливість (він завзято виконує задумане, якщо навіть його погляди виявляються непопулярними); 6) здатність до співпраці (керівникові властиве вміння розмовляти з людьми, такт, можливість спілкування на будь-якому рівні); 7) ініціативність (успішний лідер є активним, здатним ризикувати); 8) енергійність (керівник витривалий, фізично й інтелектуально сильний).

II. Керування емоціями: а) здатність робити ставку на інших (успішний керівник охоче передає знання, дає поради, допомагає зростанню інших); б) сенситивність (керівник вищого рівня сприйнятливий до почуттів інших, йому властива емпатія); в) ідентифікація себе зі справою (найуспішніший керівник здатний переносити невдачі без почуття поразки або приниження); г) здатність до співчуття (він уміє співчувати людям, не дозволяючи собі бути безпомічним і невимогливим); г) зацікавленість у зростанні організації, а не у власній кар'єрі; д) незалежність (керівник співпрацює з іншими, прислухається до них, але, ухвалюючи остаточне рішення, виявляє незалежність).

III. Особистісний ідеал: 1) гнучкість (лідер повинен бути відкритим до сприйняття нових ідей, нових способів мислення і процесів);

2) стійкість до стресу (успішний керівник не дозволяє обставинам і часу керувати собою); 3) наявність мети (лідер має тверді переконання та ясну мету); 4) керівництво співтовариством (керівник використовує свою владу і вплив на благо суспільства); 5) почуття гумору (найбільшого успіху досягають керівники, що мають почуття гумору); 6) цілісність особистісного ідеалу (лідер добре уявляє собі, який він, до чого прагне тощо).

Засвоєння цих навичок допоможе досконало оволодіти всіма ключовими аспектами лідерства.

Канівець М.
НТУ «ХП»

БАР'ЄРИ САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА І МОЖЛИВІСТЬ ЇХ ПОДОЛАННЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ВНЗ

Нині проблема саморозвитку особистості є однією з найбільш активно досліджуваних в сучасній педагогічній свідомості внаслідок певних причин. Велику роль зіграло впровадження ідей гуманістичної психології в суспільну свідомість, психологію й педагогіку. Згідно з психологами-гуманістами, людина є цілісною й унікальною особистістю, здатною самостійно будувати свій життєвий шлях, просуватися у своєму вищому духовному розвитку. Гуманістична психологія наповнена вірою в людину, в її потенційні й актуальні можливості до побудови та реалізації своїх цінностей. Але самостійний вибір шляху саморозвитку не завжди може бути успішним. Для ефективного саморозвитку слід у процесі навчання створювати необхідні умови, надавати студентові підтримку й допомогу. Цьому можуть завадити бар'єри саморозвитку особистості.

Найсерйознішим бар'єром є *несформованість механізмів саморозвитку*, коли студент починає витрачати свої сили не на те, щоб відкривати щось нове в собі, а на боротьбу зі своїми негативними якостями. Це призводить до неправильної стратегії саморозвитку, людина виявляється нездатною відтворити бажаний образ власної особистості, виявити свої справжні життєві цілі. Чітке, диференційоване бачення себе в майбут-